Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 доляри.
Гроші в краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — в заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 700 зол., пів стр. 400, чверть стр. 200 зол. Гроші треба посилати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 48 (61) Львів, неділя 1 грудня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.887 і 154.130 — — Телефон 30—13

Увага! Читайте всі! Позір!

Надгороди для Передплатників „Народньої Справи!“

Кождий може виграти корову! За 6 або 12 зол. одна молочна корова! Крім великої скількости малих нагород будуть вильосовані дві корови!

Редакція і Адміністрація (Управа) „Народньої Справи“ працюють невпинно над тим, щоби своїм передплатникам дати якнайліпшу ґазету, і тим чином вести велику культурну і освітну роботу. Ми перші рішилися на дуже ризиковний крок, то є: дати нашим передплатникам не тільки добру і дешеву ґазету, але також допомагати їм у нещасливім випадку матеріяльно. Це сповняємо згідно з обіцянкою і виплачуємо запомоги по 120 золотих за упавшу худобину. Як видно з оголошення в ґазеті, виплатили ми досі готівкою вже несповна 40. тисяч золотих. **Сорок тисяч золотих ми повернули у виді запомог нашим точним передплатникам.** На тім однак ми не стаємо. Минулого року в грудні і цего року в січні ми роздали безплатно богато тисяч книжок тим передплатникам, які в означенім часі прислали з гори піврічну або річну передплату. Цего року хочемо знов роздати богато цінних надгород між наших точних річних і піврічних передплатників, а то під такими умовими:

Надгороди для піврічних Передплатників:

Всі передплатники, що найдалі до кінця грудня цего року пришлють піврічну передплату, то є 6 зол. на перший піврік 1930 р., будуть допущені до льосовання, до якого призначуємо такі надгороди:

На кождих 50 передплатників, що пришлють піврічну передплату, вильосуємо 1 надгороду в сумі 6 зол.

ПРИМІР: Коли таких передплатників буде наприклад 5.000, то надгород буде 100, разом 600 зол., коли піврічних передплат прийде приміром 10.000, то надгород буде 200, разом 1200 зол. і так далі.

Крім того поміж тими всіми піврічними передплатниками відбудеться ще одно льосовання, в якім буде вильосована

одна молочна корова вартости около 40 долярів.

Значить, що передплатник, котрий до кінця грудня надішле з гори піврічну передплату, то є 6 зол. на І піврік 1930 року, може виграти не тільки 6 зол., але навіть корову, і котрийсь передплатник певно її виграє.

Надгороди для річних Передплатників:

Друге льосовання буде для річних передплатників, то є для тих, які до кінця грудня пришлють з гори передплату на 1930 рік, то є 12 зол. Тут призначуємо ще кращі надгороди, бо на кождих 50 передплатників вильосуємо премію в сумі 12 зол., значить приміром на 10.000 річних передплатників дамо 200 премій, то є 2.400 золотих. Крім того поміж річних передплатників вильосуємо також

одну молочну корову вартости около 60 долярів.

Коли і як будемо льосувати надгороди?

Надгороди будемо льосувати по замкненню і проголошенню лісти піврічних і річних передплатників. Точний речинець льосовання і спис управнених до льосовання оголосимо в ґазеті в половині січня. Само льосовання відбудеться при Комісії, яка буде складатися з членів редакції і з передплатників, яких покличемо з кількох повітів.

ЯК БУДЕМО РОЗДАВАТИ НАДГОРОДИ?

Не будемо висилати грошевих премій готівкою, але кождий, хто виграє на примір 6 зол. або 12 зол., буде мати право, взяти собі **в своїй кооперативі** або в иншій якійбудь українській крамниці, в селі чи в місті, **товару, якого захоче, на таку суму, яку виграв,** отже на 6 зол., або 12 зол., а ми вже наперід за нього той рахунок вирівняємо. Хочемо в той спосіб не тільки надгородити своїх точних передплатників, але також дати вторгувати українській кооперативі або українській крамниці.

Хто виграє корову, до того по попереднім порозумінню з ним виїде від нашої Редакції

Комісія під проводом Івана Сорокатого

і на місці, на торзі чи десь приватно, закупить корову і передасть на власність тому, хто виграв.

Увага!

Розуміється, що право до участи в льосованню надгород будуть мати не тільки дотеперішні передплатники, котрі до кінця грудня надішлють піврічну або річну передплату, але також і ті нові передплатники, які тою піврічною або річною передплатою зачнуть передплачувати „Народню Справу“. А так само розуміється, що ті дотеперішні передплатники які залягають з передплатою до кінця цего року, а хотілиби мати право виграти надгороду, мусять рівночасно з передплатою за І піврік або за цілий 1930 рік прислати і залеглу передплату за цей рік. В слідуючих числах дамо точнійші пояснення на такі річи, які комусь булиби замало зрозумілі.

Пильно це перечитайте і другим переказуйте!

Не зволікайте ні одної хвилини а сейчас вирівнайте передплату по кінець року і вишліть піврічну або цілорічну на 1930 рік,

бо кождий може мати щастя виграти одну з тих надгород!

Посол В. Целевич.

Про громадські буджети.

Українські громади повинні помогти українським товариствам.

В попереднім числі написав я про права громадських рад, ухвалювати буджет і не позваляти, аби хтось зміняв буджетові позиції, або аби накидував громаді якісь датки на чужі цілі. Тепер пишу на які українські цілі повинна кожда українська рада призначити в буджеті меншу або більшу лепту, по своїй спромозі.

Українські товариства мають на ціли зорганізувати український нарід, піднести серед нього освіту, причинитися до його господарського піднесення. В тій праці повинні українські громади помочи українським товариствам і тому повинні призначити їм в громадських буджетах відповідні підмоги. Начальники громад, котрі укладають громадські буджети, і громадські ради, що ухвалюють їх, повинні добре призадуматися над тим, яким українським товариствам мають признати підмоги. Передусім повинні розглянутися в діяльности товариств, що істнують в даній громаді, і вирішити, якої підмоги вони потребують. Відтак мають узглячнити українські товариства, що істнують в повіті, а вкінці і товариства загально краєві.

Годі мені порадити громадам, як високі підмоги мають вони призначувати поодиноким товариствам, бо є і бідні громади, яким трудно в громадському буджеті повязати кінці зі собою, а є і богаті громади, які мають великі доходи з громадського майна. Богаті громади повинні призначувати на українські цілі кілька тисяч золотих, бідні громади кілька сот золотих. Навіть найбідніша громада може без шкоди для себе признати яких 200—300 зол. на українські цілі.

Щоби показати громадським радам, як призначувати підмоги українським товариствам, я перейду поодинокі відділи громадського буджету по черзі і подам, на які товариства у котрім відділі може громада призначити підмоги.

У відділі I (загальна адміністрація) повинна громадська рада вставити видаток на пренумерату таких часописів, як: „Народня Справа“, „Новий Час“ „Свобода“ і „Неділя“. Українські радні повинні знати, що діється в світі, як нарід бореться за кращу будучину. Зате ніхто не може примусити українську громадську раду, щоби вона пренумерувала польські ґазети, або такі нібито українські, як „Селянин“, бо це не є українська ґазета.

У VI відділі (освіта) треба вставляти підмоги на приватні українські школи, на дошкільну і позашкільну освіту. Коли у котрій громаді істнує приватна українська школа або захоронка, то громадська рада тої громади повинна признати підмоги тим установам.

Громадська рада повинна дальше поборювати неграмотність в громаді і признати підмогу на уладження курсу для неграмотних. Коли в повіті є українська, приватна ґімназія чи учительська семинарія, (як прим, в Рогатині або Яворові і т. д.) повинна громадська рада помочи і тим школам. В тому відділі треба умістити також підмоги на „Рідну Школу“ і „Просвіту“ у Львові. Колиби всі українські громади вставили в свій буджет хотяйби по 100 зол. на ті товариства, то в кождому селі моглаби бути захоронка для дітий і ми поборолиби неграмотність серед старших, а наші товариства моглиби прекрасну розвиватися. Також у тому відділі слід признати підмогу товариству „Прихильників Освіти“, яке дбає про нашу академічну молодіж.

У VII відділі (культура і мистецтво) слід признати підмогу на поширення читальняної бібліотеки, на справлення театральних приладів для аматорського гуртка на будову памятника по Полеглих, на будову читальні „Просвіти“ чи „Народного Дому“.

У VIII відділі (публичне здоровля) признати підмоги українським руханковим товариствам, як „Луг“, „Сокіл“, Пласт“, а також підмогу „Народній Лічниці“ у Львові. „Народня Лічниця“ у Львові приступає у найблищому часі до будови українського шпиталя.

У IX (суспільна опіка) слід признати підмоги таким товариствам, як: „Укр. Тов. Опіки над военними інвалідами“, „Тов. допомоги военним вдовам і сиротам“, „Українське Краєве Тов. охорони Дітий і Молоді“. Коли в повіті істнує захист, в якому живуть сироти, треба признати підмогу і тим захистови.

У X відділі (підтримка рільництва) слід признати підмогу для кружка „Сільського Господаря“ в громаді і філії того товариства в повіті, а дальше підмоги на українські рільничі школи, курси і вистави, на рільничого інструктора при філії „Сільського Господаря“, а вкінці на уладження досвідних піль і заложення шкілки овочевих дерев.

У XI відділі (попирання промислу і торговлі) можна помістити видатки на торговельну школу „Просвіти“, на ремісничу бурсу у Львові і т. д.

У XII відділі (публична безпека) слід умістити підмогу для пожарних товариств, „Лугів“ і „Соколів“ на справлення пожарних приладів.

Українські громадські радні повинні тямити про це, що коли вони подбають про українські товариства, тоді вони запишуть своє імя золотими буквами в історії своєї громади, свого повіту і свого народу.

—о—

Крадуть від нас тай ще гавкають на нас!

Що то за така ґазета „Селянин“? Її редакцію подаємо до суду за крадіж статтів!

У Львові виходить польська ґазета „Chłop“. Її доси діставав по кількадесять або кільканацять чисел кождий війт і мав даром роздавати селянам. Та наші селяни і видіти не хотіли „Chłopa“. Тепер редактори „Chłopa“ взялися на другу штучку і попри „Chłopa“ по чали недавно видавати ще другу ґазету,друковану вже нібито по українськи. Охрестили її назвою „Селянин“.

Яка це ґазета—той „Селянин“, видно з перших її трьох чисел. Всюди вона накидається лайкою на всьо українське, а найбільше на назву „Українець“ і український. Ну, а кого вихвалює, то вже не тяжко догадатися. І не дивно, бо це ґазета польська, лише по українськи друкована. Не лишає ні одної сухої нитки на українських товариствах, читальнях і кооперативах. Всіх їх обливає помиями брехні і злости. Пише той „Селянин“, що всьо лихо паде на нас через Читальні, Луги, Соколи, Кооперативи і українські ґазети. Певно, бо панам редакторам „Chłopa“ і „Селянина“ булоб найліпше, якби наші селяни не ходили до читальні, не читали ґазет, хиба лише хрунівські, і якби не орґанізувалися на борбу з лихом і нуждою.

Найбільше нападає той „Селянин“ на нашу часопить „Народню Справу“. Не може їй простити, що вона ратує селян в нещастю та що її всі селяни залюбки читають, а ґазети „Хлопа“ та „Селянина“ до рук не хотять брати, хиба лише в разі тілесної потреби. А що не мають що закинути „Народній Справі“, то пустилися на брехню. А брешуть на нас, що не міра. Повидумували несотворені річи. Кажуть, що

Читання з історії України

Дещо про Січ Запорожську і про козацькі звичаї

В попереднім числі написали ми про те, як гетьманував і високі заміри для добра українського народу і козацтва плекав гетьман Петро Конашевич Сагайдачний, та як завчасу вмер від рани, що її одержав у битві з турками під Хотином. — Заки розказуватимемо дальше про те, що було по смерти Сагайдачного, напишемо коротко про те, як виглядала Січ, де постійно збиралися, жили і вправлялися до военного ремесла українські козаки-запорожці, та дещо про їх життя-буття.

Ми вже писали, що першу Січ заснував кошовий Байда-Вишневецький на дніпровім острові Хортиці, десь у році 1555. Потім козаки переносили Січ і на инші більші острови, що їх є кілька понизше порогів Дніпра, як от острови: Базавлук, Томаківка і инші. Як виглядала сама Січ? Це була простора площа на острові, яку хоронила не тільки глибока вода Дніпра, але крім того і глибокий рів, наповнений водою, тай високий острий частокіл з міцними брамами, над якими стояли козацькі гармати, Не диво, що доступ до Січи був майже неможливий і турки нераз по довгій облозі мусіли відступати.

Довкола площі були побудовані так звані „коші“ або „курені“. То є невеликі хатки з дерева і з очерету, накриті кінськими шкурами або й очеретом. В цих куренях звичайно тільки спали і сиділи у слотливі дні, кождий відділ під проводом куріннього отамана в окремій хаті. А впрочім проводили весь день на дворі, вправляючи, чистячи зброю, направляючи човна, або свій одяг, або займаючись иншою працею.

По середині Січи стояла церковня, зверху скромна, але внутрі сяюча сріблом і золотом, бо козаки дуже дбали про красу своєї церкви.

Про звичаї й життя козаків на Січи і в поході пищуть так: Хто хотів стати козаком, мусів насамперед служити три роки старому козакови (отаманови) за чуру (наймита) і робити всяку роботу. Щойно потім діставав зброю: рушницю і шаблю, а дехто й спис і лук та стріли. Козаки вбиралися просто, в грубу сорочку і в кирею (широкий суконний плащ без рукавів). Їли сушену рибу і дичину. Жінок на Січи не смів мати ніхто, за це грозила строга кара. Коли козак був жонатий, то жінка й діти були десь у селі або на хуторі і доних вибирався козак тільки на коротку відпустку, а часом і зимував дома. Любили козаки випити чарку. Пили мід і инші напитки аж упивалися. Але підчас военного походу не вільно було пиги, а як хто впився, то отаман без жалю казав такого вбити, а як це було на морі, то викидав його з човна у море.

В походи в чужі краї кождий козак мав свого воза, запряженого одним конем. На возах везли мосяжні гармати, а кождий козак мав на возі припаси харчу, сокиру, косу, лопату, шнури і инше приладдя, потрібне до сипання валів і розкладання табору в полі. Коли стрічалися з ворогом в чистім полі, то ставили вози колесом у кілька рядів, за возами ставили гармати і так витримували хочби й яку облогу, бо через вози важко було дістатися ворогови до табору.

На море вибиралися в довгих вузких човнах, „чайках“, до чайки сідало звичайно 60 люда. На чайці було кілька гарматок, рушниці і порох, а з харчів: бочка сухарів, варене пшоно і тісто розведене водою. Це тісто з пшоном звали „саламахою“ і воно служило їм за страву і напиток в дорозі.

Козаки були дуже побожні. Обходили всі свята і постили в пісні дні. Велику частину своєї добичі віддавали на церков, в якій що свята набожно слухали богослуження, а підчас читання Евангелії тримали шаблі до половини витягнені з піхви, на знак, що готові в кождій хвилі боронити рідної віри.

На Січи була своя артилерія (гармати), кіннота, фльота (чайки), а навіть музика. Січове військо ділилося на полки по 500 люда, полк мав пять сотень, а сотня десять десяток. Порядку пильнували прибічники гетьмана: осавули, а командували полковники, сотники і отамани-десятники. Канцелярію вів „писар“, що писав письма і прикладав печатку з написом: „Печать Славного Войска Запорозького Низового“.

Гетьмана чи кошового вибирали всі козаки на спільній раді, зібравшися в півколесо на майдані серед Січи.

Кого вибрали, того легко могли й скинути, але доки признавали його „старшим“, то сліпо слухали і він мав право карати. — Богато ще цікавих звичаїв і обичаїв було на Січи, та про них напишемо ще колись докладнійше. А в слідуючім числі писати мемо про дальші події по смерти гетьмана Сагайдачного.

— о —

ми лише обіцюємо допомоги, але не платимо. Брешуть також, що ми, як комусь згине худобина, то висилаємо комісію, яка робить великі короводи і не хоче признати допомоги. Ану скажіть, Ви Шановні передплатники „Народньої Справи“, ті, котрим ми вже виплатили більше як 300 запомог на суму майже 40 тисяч золотих, в кого була якась комісія „Народньої Справи“?

В нікого, бо наші читачі мають своїх виборних мужів довіря і ті всьо провірюють самі в себе в селі. А кому ми виплатили допомогу, про це брехуни з „Селянина“ точно знають, бо це ми точнісько оголошуємо в „Народній Справі“. А мимо цего не хотять того видіти!

Але найдивніше в тім „Селянині“ те, що він не лише безсоромно бреше на нас але ще нас обкрадає. Половину своєї ґазети заповнюють ті файні редактори з „Селянина“ **краденими в нас статтями.** Так наприклад вкрали з Календаря „Золотий Колос“ нашу статтю „Волинські і Галицькі селяни“ (стр.124)яку підписав Гр.Гладкий а в „Селянині“ підписався під нею якийсь панок Б. Б. **Він за цю крадіж буде відповідати перед судом, бо присвоїв собі чуже і ми подаємо його! Дальше вкрали:** „Не легко жити в Бразилії (стор. 130) і живцем передрукували в своїм 2. числі. Тільки наголовок змінили на: „Ой дуже тяжко жити в Бразилії“. „Про пасічництво“, „Як виправляти скірки“ і инші уступи живцем взяті з „Народньої Справи“ або з „Золотого Колосу“.

Крім того покрав „Селянин“ богато новинок і статів з „Нового Часу“ і других українських часописів. Словом цілий „Селянин“ це сама брехня і крадіж. Що написали самі його редактори, це брехня і дурне, а що там доброго, — те крадене з „Народньї Справи“, з нашого „Золотого Колосу і других ґазет. Селянського на тім „Селянині“ хиба лише тільки, що він хоче обдурити селян і їх збунтувати проти науки, свідомости і орґанізації та хоче їх запрягти в чужу-тачку.

Ми певні, що наші читачі вже легко вміють розділити зерно від полови, скоро пізнаються на „Селянині“ і приймуть його так, як колись приймали такі шкідливі ґазети: „Руского Селянина“ „Рідний Край“ і „Селянський Прапср“. На всякий випадок поява такої „ґазети“ (якої гавкітня нам не пошкодить) каже нам догадуватися, що нові вибори вже недалеко і вже ріжні гієни збираються баламутити наше село. — Як кому припадком попаде ґазета „Селянин“ в руки, то сам переконається, що то за зілля і чи варто їй вірити. Кождий пізнає, що то польська ґазета в „рускій“ сорочці.

Про цю „ґазету“ дістали ми вже дописи з кількох сіл і на нашу втіху бачимо, що люди знають її ціну. Одну допись помістимо в слідуючім числі.

—o—

З нагоди Роковин „Народньої Справи“.

Вже другий рік „Народня Справа“ народ наш просвічає:
Будить зі сну, поміч несе й до праці загріває.
Мета Її — добро Народа, любов рідного краю,
Слава і сила в єдности духа, цвіт весни і розмаю.
Куди не глянь, нема добра: біль, сльози і лахмани...
Віки цілі Народ терпить, несе глибокі рани,
Рани від тьми, братніх роздорів і сваволі
І несвідомости... От з цеї недолі
Добути нас взялась тепер „Народня Справа“
Через просвіту, закликом до праці, права,
Помочі в горю, обнови думки й правної оборони
Без огляду на партії, стани і кордони.
Важка й свята мета Її: „Усе за нарід дати!“
І чи не добре зроблю я, мій любий чесний брате,
Коли до всіх синів й доньок великого Народа
Закличу з кумом Иваном враз: „Ось вам тепер нагода,
Направить блуди й прогріхи батьків?!
Для „Народньої Справи“ єднайте всіх братів,
Чи Лемко він, чи Бойко, Гуцул, чи Подоляк,
Чи з Галичини родом, чи справжний Волиняк!
До гурту всі ставаймо, до жнив на рідний лан
І з Сорокатим заспіваймо: „Ще паном буде Йван!“
Дай Бог, щоб з другим роком під кожду нашу стріху
Пішла „Народня Справа“ усім нам на потіху,
Щоб вимела вкоротці з народньої рілі всю гниль,
Чого бажає щиро

Зі Сприні кум Василь.

Українські демонстрації у Львові

проти більшовицького конзуляту і проти кацапів-москвофілів

„Новий Час“ ч. 133 з 25. XI. пише: Слово Польске“ описує великі демонстрації української молоді, що відбулися у Львові перед вечером 21-го XI Демонстрації ці були звернені проти більшовицького конзуляту та кацапів. „Як можна заключати з окликів, що падали зпоміж демонстрантів пише „Слово Польске“ — демонстрація проти більшовицького консуляту мала бути протестом проти терору, який більшовицький уряд примінює супроти українських націоналістичних діячів на Україні, як також протестом проти занадто нахабної опіки, з якою більшовицький конзуль у Львові накидається у відношенню до українського громадянства“.

ПЕРЕД БІЛЬШОВИЦЬКИМ КОНЗУЛЯТОМ

Дальше слідує опис демонстрації. Демонстранти виступали не суцільною масою, але поодинокими ґрупами і рівночасно в кількох місцях. Таким чином виминаючи стріч з поліцією вони при співі „Ще не вмерла Україна“ вибили вікна в більшовицькім козпуляті, при чому конзуль віддав кілька револьверових стрілів на пострах.

ПЕРЕД ЛЬОКАЛЕМ „СЕЛЬ-РОБУ“

Ґрупа демонстрантів вибила шиби в льокалю „Сель-Робу“ при вул. Валовій та зірвала вивіску.

УШКОДЖЕННЯ РЕДАКЦІЇ „ЗЕМЛІ І ВОЛІ“ І „РУССКОГО ГОЛОСУ“

В часі протикацапської демонстрації на вулицях Руській та Бляхарській демонстранти дісталися до льокалю редакції „Землі і Волі“ і „Русского Голосу“, ушкодили там обстановку трьох кімнат, порозкидали папери по підлогах та знищили три машинки до писання.

ПІД МОСКВОФІЛЬСЬКОЮ БУРСОЮ

Ще одна ґрупа демонстрантів зявилася пізно вечером під москвофільською бурсою при вул. Курковій та вибила там шиби в вікнах.

На місце демонстрацій прибула поліція, яка арештувала кільканацять осіб.

Що робили кацапи в церкві?

В неділю 17. листопада сталася в церкві св. Успенія (Волоській) у Львові при вул. Руській така подія: Коли по скінченню Богослуження зачав хор і ціла церков співати „Боже Великий Єдиний, Нам Україну храни“, тоді кільканайцять кацапських молодців“ з палицями почали силою пропихатися з церкви до виходу і шукати зачіпки, бо їм ця пісня не подобалася. Українська молодіж того не стерпіла і тому при виході сталася суматоха а потім на вулиці прийшло до бійки, аж доки не прибула поліція, що арештувала кілька осіб. Кілька студентів було в тій бійці ранених. Кацапи вже довший час передтим оказували своє невдоволення коли в церкві співали ту прекрасну українську церковну пісню, аж в ту неділю довели до такої авантури. Та мабудь в друге вже не посміють цего робити.

Від 1 до 3 грудня збірка на Українських Інвалідів

Минули два роки, як влада дозволила була на публичну збірку жертв для Українських Інвалідв. Минулого року небуло дозволу на публичну збірку. Аж нарешті цего року по довгих просьбах дозволили всі три східно - галицькі воєвідства на таку збірку, і то, коли минулими роками збірка могла тревати місяць або 2 тижні, то цего року збірка дозволена тільки на **один** день 1 грудня, в Львові, Тернополі і Станиславові, а на **три дні** від 1-3 грудня, в трьох воєвідствах по всіх селах і містах (крім воєвідських столиць). Воєвідський розпорядок означує точно, як має переводитися та збірка, хто може збирати та які відзнаки можна припинати жертводавцям. Українське Товариство Опіки над Інвалідами або його Філії розішлють також по селах своїх збирачів з лістами із леґітимаціям, або надішлють леґітимацію комусь зі села і він займеться збіркою, хата від хати. Всі свідомі люди, навіть найбіднійші повинні зложити свою лепту на рідних інвалідів, що за свій нарід не жалували своєї крови ні здоровля. Нехай не буде ні одного, хтоби відмовився поратувати своїм дрібним датком тих, що жиють в голоді і холоді, бо все втратили в війні за нарід. Якби в якім селі так сталося, що ніхто не прийшовби збирати в тих днях (1-3 грудня) на Українських Інвалідів, то свідомі люди в селі повинні самі жертвувати щось на ту добру ціль і при кождій нагоді, як зберуться люди в хаті, чи в читальні, чи при якійсь иншій оказії, зібрати датки від других і разом вислати на адресу „Українське Товариство Допомоги Інвалідам“ у Львові, Руська 3/II.,бо такі принагідні збірки в гурті не є ніколи заборонені. Про Українських інвалідів треба нам завжди памятьати, а зокрема треба побільшити свою жертвенність і щедрість тепер, коли є дозвіл і на публичну збірку хата від хати, — і коли треба підратувати наших інвалідів перед студеною зимою. Увага. В терноп. воєв. є дозвіл збирати цілий місяць.

Чеки! **З цим числом розсилаємо наші чеки. Тими чеками треба висилати передплату до кінця цего року** (хто ще винен), а також треба вже висилати передплату на слідуючий рік, хто скільки може, найліпше 6 зол. на I піврік або 12 зол. на цілий 1930 рік, бо хто пришле піврічну або річну передплату, той може виграти надгороду! Хто мавби ще другий чек, нехай дасть його комусь иншому в селі, і заохотить його до передплати.

Смерть французького міністра.

24. листопада досвіта вмер у Парижі в 88 році життя старенький французький державний муж і здібний політик, Клемансо, що за свій довгий вік був дванайцять разів міністром, або премієром (президентом міністрів) Франції. Він своєю мудрою політикою причинився підчас світової війни в 1917 р. і до того, що анґлійські війська спільно з французькими стали слухати спільної команди та що Америка поспішила Франції на поміч і перехилила побіду на бік Франції. Від 1920 року „старий тигр“ (так називали жартом Клеманса) вже не мішався до політики і жив собі скромно на самоті та писав спогади зі свого життя. В тестаменті зажадав, щоби його поховали зовсім скромно без жадних парад.

Зима зачнеться нагло і буде гостра.

Знавці погоди (метеорольоґи), що на підставі наукових дослідів предсказують погоду, кажуть, що цегорічна зима зачнеться десь між 15 а 17 грудня. Розпічнеться зразу лютими морозами. А віщують це між иншим на тій підставі, що осінь є гарна і довга та що на півночі тепер тепліше, як повинно бути.

Інакше є в Америці. В Зединених Державах, що мають тепліше підсоння від нашого, вже зачалася добра зима. Серед снігів і від зима вже згинуло більше, як 20 осіб.

Яка в них правда.

Деякі польські ґазети повиписували недавно, що в Раві руській хтось збезчестив памятник Собіского і викинув на памятник якийсь нечистий горщок, пишучи, що це зробили українці. Потім самі польські ґазети тому заперечили і написали, як то було направду: В городі, де стоїть памятник, бавилися малі діти і підкидали бляшанкою від сардинок, так, що нарешті та бляшка опинилася на голові памятника. — З того видно, як то польські ґазети перебріхують нераз усякі відомости і все звалюють без розбору на карб українців.

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

Останній тиждень приніс мало цікавих політичних новин.

Загребі

(в столиці Хорватії, що є частиною Юґославії) викрила юґославянська влада (в більшости серби) тайну монархістичну орґанізацію, яка змиряла до того, щоби Габсбурґів привернути назад до власти. Відділи і головні провідники цеї орґанізації є у Відні і в Будапешті, бо також в австрійській републиці і на Мадярщині є богато людий з монархістичними поглядами, то значить таких, що хотіли би, аби державою правив цісар, так, як до 1918 року. Тим цісарем або королем мавби стати один з синів померлого цісаря Австрії, Карла, і то найпевнійше найстарший син Отто. Кількайцять членів тої орґанізації в Загребі арештували, але орґанізація в инших столицях певно ділає дальше і не тратить надії, що колись Габсбурґи ще будуть панувати. Такі орґанізації повстають тому, що люди невдоволені з теперішного способу правління і з теперішних порядків і надіються, що „за цісаря“ булоби ліпше. А хорвати ще до того скривджені сербами надіються, що „під цісарем“ малиби більшу свободу.

Аж тепер виясняється, чому на

Закарпатській Україні

при останніх виборах до чехословацького сойму не вийшов ні один український посол-націоналіст, хоча така листа була поставлена. Чеська аґрарна партія, яку під деяким оглядом можнаби прирівнати до польської „одинки“, понасилала на закарпатські села хмару своїх аґітаторів і перевела вибори так, як їй хотілося, бо одних страшила чеськими жандармами, а другим обіцювала гори й долини; а що наш нарід за Карпатами ще тільки пробуджується з довгого сну, то ще не є настільки свідомий, щоби не датися зловити на смачні обіцянки і незастрашитися переслідуваннями влади. Ще богато треба праці, щоби закарпатські українці твердо обстали при своїм. До того йде, але поволи.

З більшовицької Росії

доходять відомости про несупокій по селах. Деякі селяни ще не дали свого збіжа на податок, а коли до села приходить комісія, то село ворожо виступає. Тому недавно чрезвичайка дістала право видавати присуди смерти на тих податників, що до двох тижнів не зложать податку. Аж до таких способів беруться більшовики, аби примусити таки своїх москалів у Росії давати податки, а щож доперва діється на Україні... де московські більшовики мають до діла з українськими селянами!

З України

є чутки, що над тими свідомими українцями, яких виарештували москалі, розпічнеться небаром суд. Їм закидує московська більшовицька влада, що вони належали до якоїсь тайної орґанізації, яка мала на ціли повалити московську владу на Україні і встановити самостійну українську державну власть. Розправа відбудеться мабуть у Київі і буде одним з найбільших політичних процесів в світі.

Ми писали, що

німецькі кольоністи,

які сотки літ прожили і господарили на Україні і в Східній Росії, тепер вибралися з усім своїм рухомим майном зі своїх осель і рушили під Москву, аби домагатися права виїзду і повороту до Німеччини, бо вже не можуть дивитися на московські порядки. Майже два тижні таборувало 12 тисяч кольоністів з дітьми на полях під Москвою, аж нарешті більшовики заборонили виїздити і наказали їм, вертатися назад до своїх кольоній, обіцюючи їм усякі полекші. І мусять вертати.

Так само

грецькі кольоністи

збираються втікати з більшовицьких республик, а є тих греків аж 50 тисяч. Коли Греція згодиться прийняти своїх земляків до вітчини, то більшовики мають їх пустити, бо не дорожать греками так, як німцями.

На більшовицько-китайськім фронті

в Манджурії зачали більшовики несподівану офензиву і посуваються в глуб Манджурії. Китайці стягають свої війська на оборону.

Зі Зєдинених Держав

Америки повідомляють, що в тій великій державі цего року мають зменшити податки. Чи це є можливе в якій иншій державі?

В Мексику

відбулися в неділю 17. листопада вибори нового президента. Ті вибори відбувалися справді „по мексиканськи“. Вже на передвиборчих вічах приходило до бійки і до стрілянини між ріжними партіями, при чім згинуло кілька осіб, а в день виборів були такі біятики, що згинуло 20 люда, а 70 є ранених! Сторонники того президента, що виграв ставали в деяких містах при виборчих урнах з револьверами і до пускали до голосовання лише таких виборців, що голосували на їх кандидата. Через те власне приходило до бійки, в якій падали трупи. Такі то „порядочки“ в Мексику.

Що нового в Польщі?

19. листопада урядили польські студенти - вшехполяки у Варшаві демонстраційний похід перед німецьким конзулятом, при чім вносили оклики не тільки проти німців, але і проти польського уряду. Причиною цеї демонстрації було те, що польські делеґати заключили недавно з Німеччиною початкову умову, яка має бути вступом до торговельного договору між Польщею і Німеччиною, над якою радять безуспішно уже кілька літ. В цій умові Польща забезпечила Німеччину, що не буде відбирати землі від тих німців-господарів, які колись прибули з Німеччини до Познання і Поморя і там дістали землю, (як Німеччина зайняла була Познань і Поморя). Демонструючих студентів розігнала поліція, при чім ранено дві студентки і одного студента.

20. листопада урядили демонстраційний похід у Варшаві комуністи. Вони розвинули свої прапори і почали йти вулицями. До них приступило кілька аґентів і постерункових і хотіли стримати похід. Коли комуністи хотіли йти дальше і обступили аґентів, аґенти почали стріляти. В тій суматосі один комуніст упав трупом, а два були поранені.

Деякі польські міністри їздять тепер по більших містах і виголошують відчити про нову конституцію і про инші справи, які уряд і „одинка“ хотять поставити під ухвали сойму, що має зібратися 5 грудня.

336 запомог по 120 золотих

На суму 40.320 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 325 до 336-ої?

325. Петрончак Михайло, Королик волос. пов. Сянік, корова впала 24. жовтня.

326. Решетар Тимко, Свіржова руська пов. Ліско, корова впала 27. жовтня.

227. Вервеґа Юрко, Луг пов. Надвірна, корова впала 24. жовтня.

328. Пиж Петро, Вапенне пов. Горлиці, бугай впав 2. листопада.

329. Хомик - Хоміцький Василь, Хотовиця пов Кремінець, корова впала 5 листопада.

330. Грабовий Ілько, Коропуж пов. Рудки, корова впала 6 листопада.

331. Желем Анастазія, д. Івана Ропиця руська пов. Горлиці, ялівка впала 7. листопада.

332 Будний Василь, Вербів пов. Підгайці, корова впала 7. листопада.

333. Федорів Стась, Стриганці пов. Стрий, віл впав дня 7. листопада.

334. Зінько Данило, Цеблів пов. Сокаль, корова впала 11. листопада.

335. Шаравара Іван, Руда пов. Бібрка, корова впала 13. листопада.

336 Воробець Олекса, Стронятин пов. Львів, корова впала 18. листопада.

Ці всі пошкодовані в день випадку були вже принайменше по місяцеви нашими передплатниками, а їх посвідки свідчать, що вони сповнили всі умови, потрібні для одержання запомоги. Тому признаємо їм запомоги по 120 зол., з тим, що гроші (по стягненю цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів.

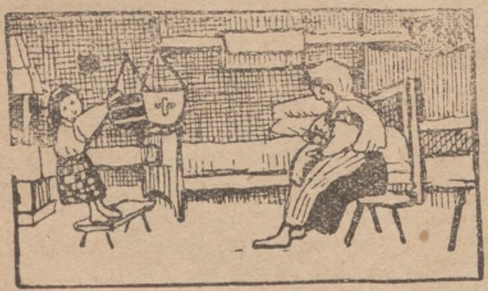
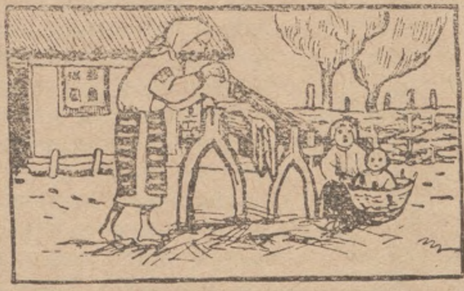
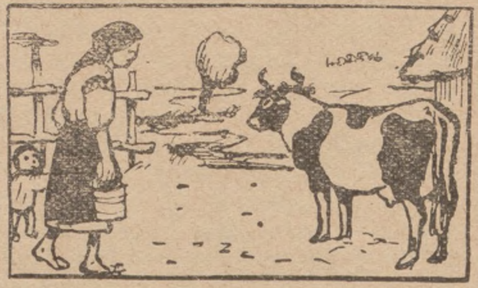
УВАГА! Дехто запитує, чи тих 12 зол. стягаємо на цей рік, який минув і за який передплатник мав заплачену передплату, чи за слідуючий. Отже поясняємо, що цих 12 зол. стягаємо як передплату на рік наперед, то є на той час, на який передплата ще не була зложена.

Кому не можемо признати запомоги?

Вітвицький Марко, Витвиця пов. Долина, корова згинула на заразливу недугу, а ми за упавшу худобину від пошести не признаємо запомоги.—Рубаха Мирон, корова впала 14. жовтня, посвідку виповнив 5. листопада а нам її передав аж 19. листопада. Посвідка повинна бути вислана найдалі в 5 днів по випадку.

Українській Жінці.

Ч. 1. Львів, 1 грудня 1929.

До Вас, жінки!

Наша сільська жінка жиє звичайно в пониженню та упослідженню. Є десь віче, або яка нарада, то йдуть тільки чоловіки, бо кажуть, що „жінкам не до політики“. Жінок звичайно не просять ані на збори читальні, ані кооперативи. Мало де вибирають жінок до громадської ради. Виглядає так, начеби жінкам на селі неможна або не годилося займатися громадськими та політичними справами.

Але при роботі дають жінці першенство! Мусить вставати раньше від чоловіка, аби завчасу видоїти коров, приготовити обід, упорядкувати в хаті і коло дітий та разом з рештою родини йти в поле до роботи. Вечером знов те саме. Чоловік вже добре відпочиває, як жінка готовить вечеру, доїть коров, миє посуду, або розчиняє хліб, чи намочує білля.

Чоловіки читають книжки, часописи, радяться в кооперативі чи читальні, як облегчити собі роботу, поліпшити господарку; купують машини, що молотять збіжжа, сівалку і ліпші плуги, — а темна, непросвічена, понижена жінка далі гарує так, як гарувала тому 1000 літ. В других краях давно вже перуть білля машинами, печуть хліб в пекарнях, роблять масло в молочарнях, а в нас все те ще мусить робити кожда господиня.

Через це пониження і безпросвітність жінок на селі страшенно бідує наш цілий нарід. Бо значіння жінки в родині, громаді і народі, є таке саме, а може і більше, як значіння чоловіка. Бо подумайте собі: жінка дає життя новому поколінню. Якеж те нове покоління виросте, коли непросвічена жінка не знає, як має кормити та хоронити ще в материнім лоні, аби з цього виріс здоровий та розумний син чи дочка. Не знає, як заховуватися підчас пологів і по пологах. Як кормити і плекати немовлят. Неосвідомлені молоді жінки самі роблять своїх дітий хирляками, каліками, туманами, бо не вміють їх ні кормити ні сповивати, ані доглядати.

Виховання дитини теж майже в цілости лежить в руках жінки. Вона виховує дитину до парубоцьких чи дівочих літ. І скажіть, як має така неграмотна, непросвічена жінка виховати своїх дітий на добрих синів чи дочок українського народу?

А візьмім господарські справи. Чи становище жінки не рівновартне з чоловіковим? Думаю, що навіть важніше. Бо розумна просвічена жінка вміє з сільської ліпянки зробити любу хатину, з власних харчів приготовити смачну і здорову їжу. В мудрої господині добре дояться корови, несуться кури, в хаті всі здорові і веселі та до роботи жваві. А в непросвіченої всьо навиворіть і нужда виглядає з кождого кутика хати та загороди.

Тому ми від нині будемо призначувати в „Народній Справі“ по пів сторінки, в що другім числі жіночим справам. В ній, що два тижні будемо писати все, що повинно цікавити та вчити наших сільських господинь: про куховарство, годівлю курий, коров, про порядкування в хаті, в квітничку під хатою, про жіночі роботи, про виховання дітий і т. д., а також про те, як і сільське жіноцтво (замужні й дівчата) повинно брати участь в праці читальні, кооперативи, Лугу, Сокола, і инших культурно-освітних установ.

Всіх читачок нашого часопису просимо піддержати нас в нашій праці і надсилати нам свої завваження й побажання та повідомляти нас про свої власні досвіди на своїм господарстві і в своїм селі.

—o—

Як вариться добрий росіл (юшку).

Добра господиня вміє зі всього приготовити смачну страву, а лихій господини можете дати Бог зна що і все одно вона не приготовить вам з того нічого доброго.

Чи господиня вміє варити, чи ні, найлекше пізнаєте по юшці. Та, що не вміє варити, зробить вам несмачну і погану виглядом бовтанку, а добра кухарка приправить вам навіть з гіршого мяса смачненьку юшку. (Все будемо вживати слова: юшка, бо це наша рідна українська назва на росіл, а назва „росіл“ це чуже слово.)

Найліпша юшка буває з крижової кости або з ребер. Мясо з такою костию треба трохи потовчи, аби не було тверде, облити в студеній (не теплій!) воді, вложити до камінного горшка, залити водою і варити. Не мочити перед тим мяса у воді, бо вода вибере найсмачнійші соки. А в камянім горшку тому треба варити, бо з такого горшка виходить найсмачнійша юшка.

На фунт мяса потрібна літра води. Ліпше, як дамо більше води, ніж замало. Як вариться, то вже не можна доливати, бо така юшка не буде смачна. Як маємо само мясо без кости, то додаймо до него хоч дві кісточки з другого мяса, найрадше зі шпіком.

Як вода завариться, треба зібрати зверху шуму. Колиж шума вже перестане показуватися, треба юшку посолити, додати дві менші або одну більшу моркву, одну петрушку, кусок селера (подібний до великої петрушки), одну малу цибулю, або пів великої, перед тим спечену на кухни, а при кінци ще пів головки капусти.

Юшка повинна варитися на слабім огни через 3 годині і горнець повинен бути прикритий. Як звариться, треба відставити на бік кухні і залити двома ложками зимної води, аби встоялися і прояснилася.

Щоби юшка мала гарний золотий вигляд, треба її закрасити так званою запражкою. Береться кусок печінки, крається на кусочки, додається покраяної цибулі моркви і петрушки, все те смажиться в малій риночці на маслі так довго, аж доки добре не зарумяниться. Тоді треба долити трохи росолу і ще трохи підварити та вилити до юшки в горшку. Заки юшку подається на стіл, треба її перецідити, додати трохи дрібно-краяної зеленої петрушки або кропу і чи з кашою чи з ґрисіком, чи краяним тістом подати їсти.

В слідуючих числах будемо писати, як добре варити инші смачні хоч прості страви. Хотілиби ми, щоби кожда господиня вміла добре варити із чогобудь зробити смачну страву, бо через несмачне варення богато буває в родині незгод і сварок і нераз через те чоловік не тримається хати.

—o—

Слово до жінок.

Узяла я за перо й зачала думати, що я до Вас, любі сестри, маю написати. Бо друг Іван Сорокатий мало про нас дбає, він покищо сам війтує і других навчає. Але це ще не є біда велика й найгірша, поки Іван щось напише, то я встругну вірша. Тай уложу у той віршик хоч малу науку, стануть жінки свідоміші, даю на це руку.

Най ні одна з вас, сестриці, байдужа не буде, нехай трохи привикає іти межи люди. Нехай вічно не тримає коцюбу й лопату, нехай трохи забуває ту нужду рогату. Всюди в світі жінки нині рівні з мужчинами, тож і наші вже повинні числитися з нами. І тим більше, що в нас жінка три вугли тримає, а на мужа лиш четвертий ледво припадає.

Наші мужі у Читальні гуртуються сміло й добре роблять, та ми також берімося за діло!

Гуртуймося, навчаймося, не лишаймось з заду, і сходімся усі разом на розумну раду.

Вчімся краще ґаздувати, діточки ховати, вчім їх добре, щоб все рідне вміли шанувати! Заохочуй одна другу до праці спільної, тоді певно не зазнаєм доленьки лихої.

І ви, жінки, більше вчені, нас не забувайте, всіх нас, що працюєм тяжко, до гурту скликайте. І навчайте нас сумлінно, що маєм ділати, щоби спільно кращу долю народу придбати. Тоді ваша праця певно буде оцінена, в тім вам дещо допоможе

Антоновичева.

НОВИНКИ.

Календар на тиждень

Грудень 1 — 7.

1. Неділя, 23 по Сош. Плят. (23 по Сош. Плят. Ром.)
2. Понеділок, Авдія, Ворлаама.
3. Второк, Григорія, Прокля.
4. Середа, **Введеніє Пр. Богородиці.**
5. Четвер, Филимона ап.
6. Пятниця, Амфільохія і Григорія.
7. Субота, Катерини, Меркурія (Катерини мч.)

Увага! Тут подаємо свята греко-католицького обряду, що звичайно є тотожні з православними. Колиж у якийсь день припадає у православних иншого святого, або коли припадає урочисте свято, підчас коли у греко-католиків свята нема, то це православне свято зазначуємо в скобках (—).

Зміни місяця.

Нів 1. грудня, **повня** буде 16. грудня.

Як нарід приповідає:

— Ключик із золота до кождих дверий добрий.

— Чужим добром не збогатієш.

— Чужа хата гірше ката.

— **Історичні спогади в грудні.** 8. грудня 1868. р. засновано у Львові Товариство „Просвіта“. — 19. грудня 1240 зруйнували татари Київ.— 4. грудня 1803 вмер останній кошовий Січи Іван Кальнишевський в монастирі над Білим Озером, куди заслала його цариця Катерина. — 14. грудня 1918 Директорія під проводом С. Петлюри здобула Київ і скинула гетьмана Павла Скоропадського.

— **Яка буде погода в грудні?** Столітний календар віщує: З початку студінь і сніг, від 10 до 18 мороз, потім відлега і дощ, при кінці знову сніг і завіруха.

— **Гарний примір.** На весіллю нашого передплатника п. Миколи Букиди з п. Анною Дітчук в Краснім пов. Золочів дня 10. листопада весільні гості зложили на українських інвалідів 13 золотих і 45 сотиків. Гроші зложені в нашій редакції передали ми до каси укр. інвалідів. Наша редакція щиро витає такі гарні почини своїх передплатників, які при ріжних нагодах самочинно складають жертви на українські добродійні цілі, всім тим свідомим громадянам кличемо: Слава! Хай їх

слідами ступають всі наші передплатники а тим способом втремо на одну сльозу тим, що в борбі за нас стратили здоровля.

— **Культурне весілля**. На весілю у п. Товстого в Скоморохах Старих пов. Рогатин зібрано на Рідну Школу в Рогатині 7 зол., за що щиру подяку складає Старшина Кружка.

— **Панахида**. Величава панахида за полягліх відбулася 1. листопада в Заболотові. В святі взяли участь і сусідні села: Тулуків, Тростянець, Ілинці, Демич і другі. Урочисте Богослуження й панахиду відправили три священики під проводом о. Сулятицького, проповідь виголосив о. Ю. Косілевський з Хлібичина пільного. Велику заслугу в улаштованню свята має адвокат Др. В. Мурович з Заболотова. — Подібно величаве свято відбулося 3. XI. в Яксманичах п. Перемишль.

— **Варта**. В ночі з 30 на 31 жовтня підрізали невідомі досі люди 11 телефонічних стовпів коло села Товстеньке пов. Копичинці. Потім арештовано в селі кільканайцять хлопців, з яких декого вже пустили. Тепер староство зарядило варту коло стовпів; що ночі вартує по кільканайцять люда з кождого села в цілім повіті коло стовпів, разом з поліцією. — 2. листопада досвіта згоріла шопа зі збіжем у ґрафа Міцельского в Острові пов. Бібрка. Збіже було обезпечене. Від дня 3. листопада встановила влада варту в селах Острів, Борусів і Бориничі, по 18 люда з села. Борусів дуже маленьке село, мало що більше, як 50 господарів, тому ця варта є для села великим тягарем. Просять наших послів, зарадити цему.

— **„Сокіл" і „Луг" при добрій роботі**. 19. жовтня запалилася в Бориничах пов. Бібрка хата братів Івана і Петра Маланчуків, мабуть від того, що діти бавилися сірниками. Сейчас прибуло товариство „Сокіл" з двома сикавками і вратувало сусідні господарства від заглади. До помочі прибув і „Луг" з Дрогович, а потім пізнійше двірська сикавка. При ратованню попікся сильно член „Сокола" І. Маланчук с. Василя. Чей тепер усі в селі зрозуміють, що „Сокіл" і „Луг" це корисні і потрібні Товариства. А вам „Соколи і Луговики" щира подяка від цілого села. **Місцевий**

— **Пожежі**. 30. жовтня згоріли в маєтку Штольца в Озерянах 4 стирти збіжа. — В Гонятичах пов. Львів вибух пожар на фільварку видержавленім інжінером Альбіном Містеркою. Згоріли дві стирти соломи, вартости 10·500 зол. — В Долині згоріло велике господарство Й. Рейхерта. Шкода на 50000. Підозрівають, що хтось підпалив.

— **Українська порадня Материй** у Львові, вул. Ходоровського ч. 15 розпочала поширену діяльність під проводом д-ра О. Прийми, як начального лікаря.

Отворено відділи:

1. Внутрішних недуг (д-р Прийма, д-р Барвінський, д-р Могильницький) від 9-10.
2. Ортопедичний д-р Могильницький від 9-10.
3. Дентистичний д-р Баранецький від 3 поп., в понед., середу і суботу лікар-дентист Стонська від 12-1.
4. Кварцева лямпа та ортопедична руханка від пів до 4-ої поп. д-р Могильницький. 1951.

— **Злочини і випадки**. В Озерянах п. Борщів убив колом 15-літний Михайло Яструбський Осипа Майданюка. Причина невідома. — В ночі пострілив хтось через вікно Михайла Кіляньского в Сльонзках пов. Камінка струмилова, як він сидів у своїй хаті. — В Височку Вижнім вечером 29. Х. ішов місцевий заступник війта Василь Черепаник з громадської канцелярії додому. На дорозі стрінув його Адольф Височиньскі і так побив Василя, що того привезли додому. — В Гнильчу пов. Підгайці поранив Стефан Перещук ножем Лінку Притулу, а потім підрізав собі горло і кинувся в криницю, де втопився. Причиною розпучливого кроку було те, що ця дівчина не хотіла вийти за Стефана замуж.

— **Господарсько-годівельний курс**. Філія Т-ва „Сільський Господар" в Самборі уладжує в селі Букові (зал. стація Надиби, або Фельштин) на фільварку О.О. Василіян 3. тижневий господарсько-годівельний курс получений з контролею молочности. Науку будуть подавати три аґрономи і ветеринарний лікар під проводом Дра інж. Холєвчука. Кромі того будуть переводитися практичні вправи в стайні коло худоби, та в сусідній районовій молочарні в Лютовиськах. Оплата за курс виносить 15 20 зл. залежно від скількости курсантів, а вписове 5 зл. — Харч й мешкання можна дістати у місцевих селян за оплатою приблизно 1 зл. денно (накриття, ручник й білля взяти зі собою). Початок курсу 5. грудня. Зголошення приймає вже Філія Т-ва „Сільський Господар", в Самборі вул. Коперника ч. 5. до дня 28. падолиста 1929. р.

— **Не розбивайте єдности!** Василь Бакай і Василь Березовський з Княждвора к. Коломиї пишуть, що в громаді Княждвір і в сусідних селах ходять якісь аґенти релігійних сект і насилають деяким людям і обом дописувачам свої місячники без їх відома і просьби. Дописувачі взивають тих аґентів, аби не накидували своїх сектянських місячників, бо громадяни Княждвора свідомі і знають, що нам не треба розєднуватися на якісь секти, бо секти так як і сварливі партії лише шкодять і ослаблюють нарід. Народови треба єдности у всім, бо лише єдність поліпшить нашу долю.

— **Чи грати на льотерії?** Наші передплатники запитують нас, чи мають купувати льоси клясової льотерії, які продають аґенти по селах і місточках і покликаються на те, що й деякі українські ґазети містили оголошення про ту льотерію. На це відповідаємо: Коли яка ґазета містить платне оголошення, то ще не значить, що вона взиває і намовляє всіх, купувати льоси, лише — за оплатою — містить такий зазив тої льотерійної аґенції. Грати чи не грати — це є справа особиста кождого і ми також не можемо в тім нікому радити ані відраджувати. На льотерії мож виграти і мож програти. Якби ми комусь радити грати, а він програв, то нарікавби на нас, а так само нарікавби, якби ми відрадили, а потім показалося, що той льос, який він мав купити, виграв суму. Отже цю справу лишаємо волі кождого. В таких справах тяжко комусь радити, бо не знаємо, чи це йому вийде на добре, чи на зле.

—о—

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ.

Що по чому.

У Львові, дня 25. листопада 1929.

ЗБІЖЖА: Жито і пшениця трохи подорожіли. За пшеницю платять 39 до 41 зл., за жито 24 до 26 зл. Ціни вівса і ячменю незмінні. За перший платять 20 до 21, за другий 19 до 20 зл. Кукурудза 24 до 25, гречка 26, лен 67 до 69, просо 28 до 29 зл., мак сивий 80 до 90, синий 120 до 130. Насіння конюшини 125 до 135 зл.

До цего, що пшениця і жито подорожіли причинилися вивозові доплати, ухвалені радою міністрів за вивожуване з Польщі збіжжа. Від тепер за сотнар вивезеного жита і пшениці доплачує держава тому, що вивіз, 6 зл. доплати.

Рівночасно з тим, як подорожіло збіжжа, подорожіла також мука в млинах і складах, і хліб по склепах.

Помічні погної на весну

100 кґ. 16% ового суперфосфату коштує при ваґоновім замовленню на стації у Львові 14·88 зл. Крім того 1·60 за мішок і 0·20 за опаковання. При готівковім замовленню 1 1/2% опусту. При замовленню на кредит, платнім 1. листопада 1930 почислиться відсотки о пів процент вищі від польського банку.

Хто замовляє суперфосфат перед 15 січня — дістає 30 зл. знижки від 10 тонового ваґону.

Тому варто поспішитися зі замовленням, аби скористати зі знижки.

СВИНІ: Ціна незмінна. За беконові свині 2·30 до 2·40, за віденські (призначені на вивіз до Відня, гірше кормлені) 2 до 2·20 зл., за товсті 2·30 до 2·40.

—о—

Під яке збіжжа гноїти

В осени господарі вивозять найбільше гною на поле. Бо осінний гній скоро ділає і кожда рослина буйно на нім розвивається. Під котре збіжжа найбільше поплачується гноїти? Ріжні досвіди, переведені з ріжнородними господарськими рослинами виказали, що найліпше гноїти під окопні (просапні) рослини, як наприклад під бульбу, буряки і кукурудзу, — бо ті рослини дуже довго ростуть і мають час використати гноеву силу. Досвідами ще доказано, що гній найсильнійше розкладається серед літа, коли найтеплійше. Треба, щоби рослина в той час як найбуйнійше росла і могла забирати всі соки. Бо як їх всіх не витягне, то дощі можуть виполокати розложені соки гною зі землі. Серед літа якраз просапні рослини найбуйнійше ростуть і тому вони добре вихісновують гній.

Декуди угноюють поле під пшеницю. Це має свої добрі і лихі наслідки. Добрі, бо пшениця буйнійше росте, а лихі, бо любить вилягати в мокрі роки, сильно заростає хоптою і страдає від снітю та стебельної ржі. Тому, як хто вже хоче підсилити поле під яке будь збіжжа, то хай радше вживає помічних погноїв, а саєнний ліпше дати під просапні рослини.

До складу й прикладу.

Як я виграв справу і сам зрікся війтівства

Минув тиждень, а я далі в Торбинцях війтую і про „скутки" того слідства нічого нечую.

Нарешті я неспокійний, — може радца хорий? Може раптом прийде приказ на нові вибори?

Збираюся й чимчикую до повіту пішки, йду в староство, а там радца! Ой, мої потішки!.

— Пане радцо, що чувати? Що вийшло з мельдунку? Бо до нині я не маю від вас ферлядунку!

— „Седьще цхо, Сорокати, мне сев не чепяйце! В вашей справе секретаржа тутай запитайце!"

Я до писаря звернувся, він книгу втвирає, тай поставив перед мене: „Нех пан то читає!"

Я зігнувся тай читаю, а там так стояло: „Следство з вуйтем Сорокатим ніц не виказало! Справіл дроґі, виґнал вудкі, осушил баюри, і не зробіл ані єдней ве всі авантури. Хцялем еґо за цось злапаць, за нелеґальнеґо, пшешукалем параґрафи, нема ніц на неґо. Отуж подлуґ статечносці завироковалем, ведлуґ теґо нех зостане з інтересем цалим".

Нич не кажу, біжу з міста, кочуся, мов з горбу, а так тішусь, мов знайшовби десь долярів торбу.

Прибігаю до Торбинців тай скликаю раду: „Аж тепер засвітить сонце на нашу громаду! Лиш тримайтеся усі ви, так, як я тримався, щоб ніхто з вас залякатись „видзялом" не дався! Кождий війт, що чесно служить всій своїй громаді, має право на переді, а страхи на — заді! Памятайте: нич ніхто вам не зможе зділати, як за своє право твердо будете стояти! Я навчив вас, як робити, тепер мудрі будьте, всі за моїм йдіть приміром, того не забудьте!

Ще два дні буду в вас війтом по сумлінню й чести, хочу ще на інвалідів збірку перевести. Українські інваліди за нас кров пролили, тож вони на нашу поміч собі заслужили. Завтра голова читальні йде хата від хати, кождий з нас повинен лепту на ту ціль подати. Бо тим чином зменшимо їм терпіння і болі й самі колись діждемося ще кращої долі".

І ще два дні війтував я у рідній громаді, післав лепти інвалідам, щоби були раді. Потім людям подякував за ту честь великі і нараяв їм на війта Андрія Мотику. Це господар є свідомий і дуже завзятий, він зуміє за громаду ретельно стояти. Вчора йому передав я війтівську печатку тай говорю: „Тримайсь добре, мій коханий братку! Війтуй чесно і Торбинців не смій завстидати, я йду далі, й другим селам ще науку дати".

Попращався я з усіми, все мене стискали, дали фіру й аж за село гуртом провожали.

Прощавайте, торбинчани, добро в ваші хати, був у вас три тижні війтом

Іван Сорокатий.

ПЕРЕГОНИ В ОРАННЮ

В Англії уряджують рік-річно в осені всякі господарсько - рільничі вистави, на котрих мож побачити все, що найкращого витворює анґлійський хлібороб. Цего року не тільки, що виставляли найкращі продукти своєї праці на ріллі, але і робили перегони в ріжнородних хліборобських ро отах. На цім образку бачимо такі перегони в оранню. Господар дав своїй жінці провадити коні, а сам іде за плугом, шоби тим робом класти кращі скиби і певнійше дійти до цілі. Цей плуг прийшов перший до цілі (виоравши кусень поля) і дістав за це надгороду.

Хто дістає 120 золотих запомоги?

1) **Запомогу 120 золотих** одержує кождий наш передплатник, котрому згинула штука рогатої худобини, принайменше 2-річна — але тоді коли він в день випадку був уже бодай один місяць передплатником — коли разом з погибшою не мав більше, як 4 штуки дорослої (понад 2-річної) худоби — і коли погибша штука до дня випадку була в нього найменше 14 днів, та коли в день вплачення передплати була здорова.

2) В однім році може передплатник дістати запомогу лише один раз.

3) Посвідку про загибіль треба вислати найдалі до 5 днів по випадку.

4) Передплата на „Народню Справу“ виносить 1 зол місячно. Найліпше посилати відразу на 3 місяці (3 зол.) а ще краще на пів року (6 зол.).

5) Передплатником числиться кождий від того дня, коли він вислав передплату, або по перерві відновив її.

6) Хто перерве передплату, той мусить зачинати з початку. Тому треба завжди висилати нову, заки скінчиться попередна, бо часом і день перерви може стати на перешкоді признанню допомоги.

З НАШОЙ ЛЕМКІВЩИНИ.

Цю гарну річеву допись з нашої Лемківщини містимо в лемківськім говорі, так, як її написав до нас свідомий українець-лемко, щоби її всі наші браття українці-лемки добре зрозуміли і уважно перечитали. **Редакція.**

Перед войном било у Львові пару людей, што ся голосно назвали „москофільска партия“. Било їх шитких да з десятох а же їх нихто не слухав, то ходили найбарже нас Лемків дурити. І дуже наших людий їм повірило, бо вміли добрі крутити і циганити. Обіцяли нам заєдно росийского царя. За то так як вибухла война, то наші люде про таких господинів мусіли тяжко терпіти в Талерґофі. А тоти головачі втекли з москалями і там добрі їли і пили, брали рублі і гуляли. Аж як царя не стало, дакотри вернули назад до Галичини.

Назбиралася тепер тих недобитків да з пятох ци шестох і вйо вас на Лемківщину! А же юж царя не сміют обіцяти, підсмотріли сой, же ми Лемки беремеся до кооператив і зараз нам офірують свою „помоч“. Довідалися тоти господинці, же у Львові є Український Ревізийний Союз, што має веце, як три горячі кооператив, тай тіж сой, як тота жаба, ногу наставили.

Але же з далека зо Львова нихто їх не хотів слухати, вибралися господинці аж до Горлиць. Не знали, як зачати, бо о кооперації хоц штоси чули, як други роблят, та сами били таки, як табака в розі. Але рада в раду заложили в Горлицях якесе склепення і назвали тото „союзом кооперативним“. Ищи такого чуда нихто не чув, жеби тоти творили союз, штося ищи не гродили. Бо якже може бити „союз кооператив“, як не є ани єдной кооперативи? Але они сой так думали: „Што там Лемко зна, якся союз робит?“...

Зачали в тих Горлицях ґаздувати. Вибрали сой директора за пару соток на місяц і панну касиерку, жеби на машині писала. Бо якже в союзі без панни? Над ними поставили старших ґенералів зо Шквіркного і Смерековця. Но як юж тота дирекция била, треба било і якиси склеп отворити. Они тот склеп називали „лавка“. Най буде і лавка, але то не вартало навіть таке за столец, штося під корову до доїня бере. Повісили в тій лавці наперед на дворі таблицю, жеби каждий знав, же там не є хоц што, лем „лавка“.

В середині єдна пушка цукерків від якогоси Мошка, потім ищи пару пуделок шварцу і пасти, пів мішка рижу, два батоги ну і господин директор і гаспожа панна. Ґаздуют, торуют цівий рік. По році треба робити обрахунок. Стали рахувати — рахуют, рахуют а, всеся якоси не здає. Бракло їм лем вісім тисячів злотих і то з добрим чубком. Правдиво по росийску ґаздували.

По таким ґаздуванню шкрябалися господинці дас довго по голові, якби то перед народом ся виправдати. Але не могли нич видумати, тай тепер звивают цілу параду, бо сой юж вирахували, вже веце юж ся не даст нич витягнути з бідного Лемка.

Бале нас би там тото нич не обходило, якби тоти господинці з Горлиц не рили по селах. Заєдноси дакотрий з них волочиа межи гори і намовляв людей, жеби до них приставали. А іншой ради в такого „господинця“ не било, лем заєдно страшив нас Україном! Боявся видити, бо на Лемківщині є юж кількадесят кооператив, што їх заложив Український Ревізійний Союз. Тоти кооперативи барс ся добрі розвивают і мают добрих ревізорів, што пильнуют, аби ся никому кривда не стала. Огже як такий господинцьо з Горлиць даґде приншов, то не мав іншой бесіди, як ганити Український Ревізійний Союз. Гнали го того москаля, люде преч от ся, як заразу, бо то таке якесе било брудне і непоказне. Раз десе в Пантній мусів ся сховати перед парібками до кучи, як їм бракло терпцю слухати його бздур.

І звідайтеся, добри люде, нашто то така робота? Та кед сам нічого не знаш, не пхайся, жабо, другого вчити! Ци може хтіли, жеби в кождім селі бракло в кооперативі по вісім тисячів? Бо били дакотри села, што ся дали такому господинцьови отуманити. Тепер може і жалуют, бо в своїх кооперативах жадного порядку не мают. Тих їх кооператив є на щесьця не дуже, шиткого тринадцет в горлицкім, ясельскім, і грибівскім повіті. І то веце між ними таких, што мают по 20 членів, а по 2000 зол. боргів.

В дакотрих то і по два роки не било ниякой ревізії а люде сами не знают сой дати ради.

А тепер приздриймося, што зробив Український Ревіз. Союз. Тот не посилав людий на то, жеби кричали, лем жеби працували, вчили і помагали нам Лемкам. І має юж 25 кооператив на Лемківщині кромі повітів: коросняньского і сяноцкого а то в новоторскім 3, новосандецкім 12, грибівскім 3, горлицкім 5, ясельскім 2. А як тоти кооперативи стоят, варто видити. Власни, гарди будинки, в склепах і книжках порядок, ревізії што 2 – 3 місяці. Не треба нам нич хвалити, бо кождий з нас може тото видити сам, як схоче.

Так, так, братя Лемки, час нам юж ся отрясти з того тумана, якого нам московскі слуги пущали довги роки. Час юж, жебисме ся єднали в спільний народній роботі з нашими братами — українцями в цілій Галичині і на Волині, не даймося страшити ріжним заволокам, бо ми тот сам український нарід, што і коло Львова і Коломиї а и коло Киева, а москалів з нас не зробит ани тот, што гроши за то бере...

Читайте наші селянскі ґазети, як „Народня Справа“, можеме з неї не лем дашто ся навчити, але і поміч в нещестю дістати.

Так вам щиро радит

Лемко Ваньо
син Ивана.

—о—

НАШІ ЛУГОВИКИ

На цім образку бачимо Товариство „Луг“ у селі Вірочку, пов. Перемишль. До Лугу належать хлопці і дівчата. Дуже гарно виглядає Луг в одностроях і з такими прапорцями. Цей „Луг“ заснований в травні 1927 року.

Присилайте передплату!

Відподальний редактор: Лев Чубатий. Видавець Іван Тиктор.
З друкарні Шасного Беднарского в аренді „Кооперативи Ґрафічного Промислу“ у Львові, Ринок 9. Телеф. 76-14.